

การจัดการองค์ความรู้งานวิจัย

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง เกิดองค์ความรู้มากมายที่กระจายอยู่ในเอกสารงานวิจัยและตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์หรือวิธีปฏิบัติที่ดีที่ทำให้งานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงควรมีการรวบรวม สังเคราะห์ข้อมูล และจัดเก็บองค์ความรู้ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการเรียกใช้และป้องกันการสูญหายของข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้วย อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการดำเนินงานวิจัยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างชัดเจนโดยกลุ่มเป้าหมาย การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการงานวิจัยและพัฒนา เป็นอีกหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของการจัดการองค์ความรู้งานวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้องค์ความรู้จากผลงานวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์)

สำหรับการดำเนินงานการจัดการองค์ความรู้งานวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สรุปดังนี้

1. การจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้งานวิจัย โดยการรวบรวมผลงานวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 – 2557 ในรูปแบบของรายงานผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และ File PDF รวมทั้งสิ้น 323 โครงการ เพื่อใช้ในการจัดทำร่างระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้งานวิจัย นอกจากนี้ยังมีการส่งมอบรายงานผลงานวิจัยให้กับสำนักพัฒนา สวพส. จำนวน 323 โครงการ และส่งมอบผลงานวิจัยที่มีการดำเนินงานในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวงให้กับฝ่ายวิจัยและศึกษาดูงานต่างประเทศ มูลนิธิโครงการหลวง จำนวน 193 โครงการ ทั้งนี้เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการองค์ความรู้งานวิจัย ได้แผนปฏิบัติการการจัดการองค์ความรู้งานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่สูง 1 แผนงาน ซึ่งประกอบด้วยแผนปฏิบัติการการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

- 2.1 วิธีการตัดแต่งกิ่งกาแฟอราบิก้าที่สามารถเพิ่มผลผลิตกาแฟได้ 20 เปอร์เซ็นต์
 - 2.2 วิธีการใช้จิบเบอเรลลิก แอซิด (GA₃) ในการปลิดผลองุ่น พันธุ์ Beauty Seedless
 - 2.3 วิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวทองถิ่นที่บริสุทธิ์
 - 2.4 ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคเหี่ยวเหี่ยว (B10)
 - 2.5 ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคหลังการเก็บเกี่ยว (B15)
 - 2.6 วิธีการจัดการธาตุอาหารเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวไร่ (สูตรปุ๋ย)
 - 2.7 การปลูกข้าวโพดไม่ไถพรวนร่วมกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว
 - 2.8 การปลูกเฮมพ์ภายใต้ระบบควบคุม
 - 2.9 การผลิตเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ (พันธุ์รับรอง) ที่มี THC ต่ำกว่าระดับที่กฎหมายกำหนด
 - 2.10 ผลิตภัณฑ์เจลแต้มสิว ซึ่งมีส่วนผสมของน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้ต้นและมะเขว่น
- สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังตารางที่ 5

3. การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรสำนักวิจัย

3.1 กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยให้กับเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและสำนักพัฒนา จำนวน 4 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 256 ราย (นับซ้ำ) ได้แก่ (1) การฝึกอบรม เรื่อง การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ : การใช้ GA₃ ในการปลิดผลองุ่นพันธุ์ Beauty seedless (2) การอบรม เรื่อง “การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวทองถิ่นบนพื้นที่สูง” (3) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การผลิตชีวภัณฑ์เกษตรและอุปกรณ์สำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืชสำคัญแบบง่าย” และ (4) จัดอบรม เรื่อง “การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ : การปลูกข้าวโพดโดยไม่เผาเศษพืชร่วมกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว”

3.2 การจัดทำสื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ (1) โปสเตอร์ เรื่อง การใช้สารจับใบเฮอร์ลิก แอซิด เพื่อปรับปรุงคุณภาพและลดต้นทุนการผลิตองุ่นพันธุ์ Beauty Seedless (2) โปสเตอร์ เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากผลงานวิจัยสำหรับการปลูกพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูง และ (3) โปสเตอร์ เรื่อง การจัดการธาตุอาหารเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช สำหรับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง 10 พื้นที่

3.3 การพัฒนาบุคลากรสำนักวิจัย โดยร่วมกับกลุ่มงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ในการสนับสนุน การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการฝึกอบรมภายในสถาบันและร่วมฝึกอบรมกับหน่วยงานภายนอก จำนวน 11 ครั้ง มีผู้ได้รับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 52 ราย (ไม่นับซ้ำ)

ผลผลิตที่สำคัญ

1. แผนปฏิบัติการการจัดการองค์ความรู้งานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่สูง 1 แผนงาน ประกอบด้วย การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำนวน 10 เรื่อง
2. ฐานข้อมูลองค์ความรู้งานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่สูง 1 ฐานข้อมูล

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ผลงานวิจัยถูกรวบรวมและมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบมากขึ้น ทำให้ง่ายต่อการสืบค้นและการนำไปใช้
2. กลุ่มเป้าหมายมีการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยอย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งในเชิงวิชาการ เชิงสาธารณะ เชิงพาณิชย์ และเชิงนโยบาย
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงและบูรณาการ กระบวนการดำเนินงานระหว่างงานวิจัยและพัฒนา ส่งผลให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ใช้ประโยชน์)

ภาพการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผลงานวิจัยให้กับเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ตารางสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำนวน 10 เรื่อง

ลำดับ	องค์ความรู้	กลุ่มเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1	วิธีการตัดแต่งกิ่งกาแพอราบิก้าที่สามารถเพิ่มผลผลิตกาแพได้ 20 เปอร์เซ็นต์	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เกษตรกร	เกษตรกรในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงนำวิธีการตัดแต่งกิ่งกาแพอราบิก้าไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงสวนกาแพ จำนวน 2 พื้นที่ ได้แก่ วาวีและแม่สลอง เกษตรกร 21 ราย พื้นที่ 359 ไร่
2	วิธีการใช้จิบเบอเรลลิก แอซิด (GA ₃) ในการปลิดผลอ่อน พันธุ์ Beauty Seedless ซึ่งสามารถลดต้นทุนแรงงานในการปลิดผลได้ 50 เปอร์เซ็นต์	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เจ้าหน้าที่โครงการหลวง / เกษตรกร	เจ้าหน้าที่ไม่ผลส่วนกลางและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวงรวมไปถึงเกษตรกรในพื้นที่ นำวิธีการใช้จิบเบอเรลลิก แอซิด (GA ₃) ในการปลิดผลอ่อน พันธุ์ Beauty Seedless ไปประยุกต์ใช้ในการปลิดผลอ่อน <u>รวมทั้งสิ้น 35 ราย</u>
3	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวท้องถิ่นที่บริสุทธิ์ด้วยวิธีการปลูกข้าวต้นเดียว	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เกษตรกร	เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวงนำวิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวท้องถิ่นด้วยวิธีการปลูกข้าวต้นเดียวไปประยุกต์ใช้ จำนวน 12 พื้นที่ ได้แก่ หมอกจ๋าม แม่แะ แม่ลาน้อย แม่สะเรียง (ศูนย์ย่อยป่าแป๋) วัดจันทร์ น้ำแขวง แม่สอง แม่สลอง ห้วยเป้า ผาแตก แม่มะลอ และปางหินฝน <u>เกษตรกร 50 ราย</u>
4	ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคเหี่ยวเหี่ยว (B10) ที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> ซึ่งเป็นเชื้อสาเหตุของโรคเหี่ยวเหี่ยวในพืชตระกูล <i>Solanaceae</i> เช่น พริก มะเขือ แตง ฟัก ยาสูบ	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เกษตรกร	ผลการส่งมอบชีวภัณฑ์ B10 ให้กับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรนำไปใช้ในการป้องกันโรคเหี่ยวเหี่ยว จำนวน 12 พื้นที่ ได้แก่ ปางหินฝน โหล่งขอด ป่าแป๋ แม่มะลอ ผาแตก ห้วยเป้า ดอยปู่ย ห้วยเขย่ง สบเมย แม่สามแลบ สบโขง และแม่สอง <u>รวมทั้งสิ้น 327 กิโลกรัม</u>
5	ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคผลเน่า (B15) ที่เกิดจากเชื้อสาเหตุโรคหลังเก็บเกี่ยว เช่น เชื้อ <i>Colletotrichum sp.</i> เชื้อ <i>Aspergillus sp.</i> และ เชื้อ <i>Rhizopus sp.</i> ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคผลเน่าในพืชตระกูลพริก มะเขือ และเสาวรส	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เกษตรกร	ผลการส่งมอบชีวภัณฑ์ B15 ให้กับพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรนำไปใช้ในการป้องกันโรคผลเน่า จำนวน 12 พื้นที่ ได้แก่ โหล่งขอด ปางมะโอ ผาแตก ห้วยเป้า ปางแดงใน ป่าแป๋ ปางหินฝน ดอยปู่ย แม่มะลอ คลองลาน สบเมย แม่สามแลบ และแม่สอง และพื้นที่โครงการรักษาน้ำ <u>รวมทั้งสิ้น 508 กิโลกรัม</u>
6	วิธีการจัดการธาตุอาหารเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวไร่ (สูตรปุ๋ย) ที่สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวไร่ได้ 28 – 76 เปอร์เซ็นต์	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เกษตรกร	เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงขยายผลโครงการหลวง นำสูตรปุ๋ยข้าวไร่ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการธาตุอาหารเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวไร่ จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ ป่าแป๋ สบโขง และแม่สอง <u>เกษตรกร 15 ราย</u>

ลำดับ	องค์ความรู้	กลุ่มเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
7	การปลูกเฮมพ์ภายใต้ระบบควบคุม	เกษตรกรผู้ปลูกเฮมพ์	<p>เป็นการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย ด้วยการผลักดันให้มีการแก้ไขกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนการปลูกเฮมพ์เป็นพืชเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเรื่องการปรับปรุงพันธุ์เฮมพ์ THC ต่ำ ระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ การแปรรูปและการตลาดเฮมพ์ และการผลิตเฮมพ์ภายใต้ระบบการควบคุม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ</p> <p>(1) การประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 12) ลงในราชกิจจานุเบกษา หน้า 31 เล่ม 130 ตอนพิเศษ 91 ง วันที่ 8 กรกฎาคม 2556 ซึ่งประกาศยกเว้นเปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้งและเส้นใยแห้ง และผลิตภัณฑ์จากเปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้งและเส้นใยแห้งออกจากการเป็นพืชเสพติด</p> <p>(2) เสนอร่างกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะเฮมพ์ ต่อคณะกรรมการยกร่างกฎกระทรวงฯ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ และจัดทำประชาพิจารณ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบร่างกฎกระทรวงฯ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2557</p> <p>(3) นำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาในรายละเอียดของร่างกฎกระทรวงฯ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมชี้แจงและให้ข้อมูลและได้ให้ความเห็นชอบในร่างกฎกระทรวงดังกล่าวเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2558 ขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ก่อนที่จะประกาศบังคับใช้ในพระราชกิจจานุเบกษาต่อไป ซึ่งในร่างกฎกระทรวงดังกล่าวได้หลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522</p>
8	การผลิตเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ (พันธุ์รับรอง) ที่มี THC ต่ำกว่าระดับที่กฎหมายกำหนด จำนวน 4 พันธุ์ คือ RPF1, RPF2, RPF3 และ RPF4	เกษตรกรผู้ปลูกเฮมพ์	ปริมาณเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ (พันธุ์รับรอง) ที่มี THC ต่ำที่ผลิตได้ ในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งสามารถสนับสนุนให้กับเกษตรกรใช้ในการปลูกเพื่อผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์และใช้ในครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 410 กิโลกรัม แบ่งเป็น RPF2 76 กิโลกรัม และ RPF3 334 กิโลกรัม เกษตรกร จำนวน 50 ราย พื้นที่ 16 ไร่ 3 งาน
9	การปลูกข้าวโพดโดยไม่ไถพรวนร่วมกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนา / เกษตรกร	เกษตรกรในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงนำวิธีการปลูกข้าวโพดโดยไม่ไถพรวนร่วมกับการปลูกพืชตระกูลถั่วไปประยุกต์ใช้เพื่อลดการเผาในพื้นที่ จำนวน 11 พื้นที่ ได้แก่ โหล่งขอด ปางแดงใน ห้วยเป่าแม่มะล่อ ถ้ำเวียงแก โป่งคำ สะเนียง แม่จริม น้ำแบ่ง น้ำเค็ม และวาวี เกษตรกร 499 ราย พื้นที่ 2,924 ไร่
10	ผลิตภัณฑ์เจลยับยั้งการอักเสบของผิวหนัง (เจลแต้มสิว) (ซึ่งมีส่วนผสมของจากตะไคร้ต้นและมะเขว่น)	ฝ่ายผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพร มูลนิธิโครงการหลวง	มูลนิธิโครงการหลวงสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์เจลแต้มสิว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – สิงหาคม 2558 รวม 2,416 ซัน คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 312,872 บาท